

Predkladacia správa

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky predkladá návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v súlade s Plánom legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022 a vychádzajúc zo záväzkov deklarovaných v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky.

Predkladaný návrh zákona reaguje na celospoločenskú požiadavku rozšíriť voľbu poštou aj pre voľby prezidenta Slovenskej republiky, ako aj na požiadavku voľbu poštou zjednodušiť a uľahčiť voličom zo zahraničia uplatnenie ich práva hlasovať vo voľbách. Návrh zákona zároveň reaguje na poznatky z aplikačnej praxe voľby poštou vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky konaných v roku 2020 a predkladanou právnou úpravou voľby poštou odstraňuje zistené nedostatky.

Ministerstvo vnútra na účely voľby poštou navrhuje vytvoriť osobitný informačný systém, pomocou ktorého sa volič jednoducho zapíše do osobitného zoznamu voličov, a pomocou ktorého bude informovaný o pohybe poštovej zásielky a hlasovacieho lístka. Zavádza sa nová služba – získanie hlasovacieho lístka z webovej stránky ministerstva vnútra.

Podstatnou zmenou pri uplatňovaní voľby poštou je skutočnosť, že žiadatelia už nebudú musieť komunikovať s obcou ich trvalého pobytu, ale všetky žiadosti budú prostredníctvom informačného systému adresované na jedno miesto, ktorým bude ministerstvo vnútra. Informačný systém bude čerpať informácie z registra fyzických osôb, čo vyrieši ďalší problém, ktorým bolo overovanie trvalého pobytu žiadateľa.

Výzvou pre politické strany, ktoré budú kandidovať vo voľbách, bude delegovanie členov do okrskových volebných komisií utvorených pre osobitný okrskok. Okrem toho, že minimálny počet členov tejto volebnej komisie sa navrhuje ustanoviť na deväť, počet okrskov, pre ktoré sa budú utvárať okrskové volebné komisie, bude známy až po uplynutí lehoty pre podanie žiadosti o voľbu poštou, teda viac ako jeden mesiac po tom, ako budú známe informácie o utvorených okrskoch v obciach. Počet okrskov bude závisieť od počtu občanov, ktorí prejavia záujem zúčastniť sa hlasovania poštou zo zahraničia.

Predmetom úpravy predkladaného návrhu zákona je rozšírenie voľby poštou zo zahraničia pre voľby prezidenta Slovenskej republiky s vytvorením možnosti hlasovať aj v druhom kole, ak ani jeden z kandidátov v prvom kole volieb nezískal potrebný počet hlasov.

Návrh zákona vytvára tiež legislatívne predpoklady, aby sa voľby prezidenta mohli vyhlásiť tak, aby sa druhé kolo voľby prezidenta konalo v rovnaký deň a v rovnakom čase ako voľby do Európskeho parlamentu. Snaha o spojenie druhého kola voľby prezidenta s voľbami do Európskeho parlamentu vyplýva zo záujmu zapojiť viac voličov do volieb do Európskeho parlamentu a posilniť tak legitimitu volených poslancov.

Predpokladom pre spojenie týchto volieb, ako aj zavedenie voľby poštou vo voľbách prezidenta, je schválenie zmeny Ústavy Slovenskej republiky.

Predložený návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi, medzinárodnými

zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj v súlade s právom Európskej únie.

Z hľadiska obsahu navrhovaná právna úprava nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Účinnosť návrhu zákona sa vzhľadom na termín vyhlasovania volieb do Národnej rady Slovenskej republiky a potrebu dostatočného časového priestoru na prípravu a implementáciu elektronického informačného systému navrhuje k 1. marcu 2023.

Návrh zákona bol predmetom rokovania Legislatívnej rady Slovenskej republiky dňa 22. septembra 2022, pričom návrh zákona schválila a jej pripomienky boli do návrhu zákona zapracované.